

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης 43/2024
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΣΤ' Τμήμα
Συνεδρίαση της 27^{ης} Μαρτίου 2024

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Χαράλαμπος Μπρισκόλας, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη: Βασιλική Τύρου, Νικόλαος Καραγιώργης, Αικατερίνη Γαλάνη, Αναστασία Ζαφειριάδου, Θεόδωρος Ράπτης, Αντώνιος Παπαγεωργίου, Παναγιώτα Παρασκευοπούλου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Ευδοκία Σαφαρή, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ. (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός Ερωτήματος: Το υπ' αρ. πρωτ. 654031/22-11-2023 έγγραφο του e-ΕΦΚΑ, Γενική Διεύθυνση Παροχών και Υγείας / Αυτοτελές Τμήμα Νομοθεσίας Παροχών, που υπογράφεται από τον Α' Υποδιοικητή του e-ΕΦΚΑ.

Περίληψη ερωτήματος:

Ερωτάται, α) εάν ορθά ο e-ΕΦΚΑ, συμμορφούμενος με τη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 23 του ν. 4529/2018, συνεχίζει να εφαρμόζει τις διατάξεις περί συνεχιζόμενης θεραπείας που προβλέπονταν από τις καταστατικές διατάξεις των εντασσόμενων κλάδων, τομέων και λογαριασμών υγείας και συγκεκριμένα τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 31 του α.ν. 1846/1951 για το τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, τις διατάξεις της παρ. 6 του άρθρου 7 του ν.δ. 1390/1973 για τον τ. ΟΓΑ και τις διατάξεις του εδαφ. β' της παρ. 1 του άρθρου 24 του π.δ. 554/1977, όπως προστέθηκε με το άρθρο 7 του π.δ. 276/1982 για το τ. ΤΑΥΤΕΚΩ, ή εάν οι συγκεκριμένες διατάξεις έχουν πάψει να ισχύουν από την 01-03-2019, ήτοι από

την έναρξη ισχύος της διάταξης της παρ. 2 του άρθρου 23 του ν. 4529/2018, και σε περίπτωση που οι διατάξεις περί συνεχιζόμενης θεραπείας εξακολουθούν να ισχύουν, ερωτάται, β) εάν η αιτούσα είναι δικαιούχος συνεχιζόμενης θεραπείας από ίδιο δικαίωμα λόγω της ασφαλιστικής ικανότητας που της είχε χορηγηθεί από 01-03-2016 έως 28-02-2017, βάσει ημερών εργασίας που είχε η ίδια πραγματοποιήσει, όταν κατά το χρόνο που επήλθε ο ασφαλιστικός κίνδυνος, την 16-10-2017, ήταν στην πραγματικότητα έμμεσα ασφαλισμένη στο σύζυγό της (δηλ. από 03-03-2017 έως 28-02-2018), γ) εάν το τέκνο της, που πάσχει εκ γενετής από μακροχρόνια ασθένεια και φέρει ποσοστό αναπηρίας 67%, μπορεί να συνεχίζει να έλκει το δικαίωμα από το πρωτότυπο δικαίωμα της μητέρας του, δ) εάν ο e-ΕΦΚΑ είναι υποχρεωμένος κοινωνικοασφαλιστικά σε τέτοιες περιπτώσεις να αναζητεί αυτεπαγγέλτως το φυσικό πατέρα του τέκνου, με δεδομένο ότι αυτός δύναται ενδεχομένως να διαθέτει ενεργή ασφαλιστική ικανότητα και ε) εάν τέκνο με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω, σύμφωνα με το εδάφιο στ' της παρ. 2 του άρθρου 22 του ν. 4529/2018, δύναται να θεωρηθεί μέλος οικογένειας του αδελφού άμεσα ασφαλισμένου στον e-ΕΦΚΑ όταν δεν συμβιώνει με τον αδελφό του και ο τελευταίος δεν έχει επωμιστεί το βάρος της συντήρησής του και με δεδομένο ότι οι φυσικοί γονείς ή ο πατριός είναι εν ζωή και δεν διαθέτουν ασφαλιστική ικανότητα ή έχουν εγκαταλείψει το τέκνο για διάφορους λόγους.

Επί του ανωτέρω ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (ΣΤ' Τμήμα) γνωμοδότησε ως ακολούθως:

Ιστορικό

1. Ασφαλισμένη μητέρα, πραγματοποιώντας 124 ημέρες εργασίας κατά το χρονικό διάστημα από 09/2015 έως 02/2016, απέκτησε για πρώτη φορά πρωτότυπο δικαίωμα για ασφαλιστική ικανότητα από 01-03-2016 έως 28-02-2017 από το τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ. Εν συνεχεία, η μητέρα από 03-03-2017 έως 28-02-2018 ασφαλίστηκε ως έμμεσο μέλος στον δεύτερο σύζυγό της και από 01-03-2018 έως και 10-02-2024 της έχει χορηγηθεί ασφαλιστική κάλυψη λόγω συνεχιζόμενης θεραπείας (CA ΘΥΡΕΟΕΙΔΟΥΣ) από το πρωτότυπο δικαίωμα που είχε (δηλ. από 01-03-2016 έως 28-02-2017).

Ο νυν σύζυγος της ασφαλισμένης απέκτησε και ο ίδιος ασφαλιστική ικανότητα από πρωτότυπο δικαίωμα από 01-03-2016 έως 28-02-2018 και από 01-03-2018 έως 21-02-2019 καλύφθηκε ασφαλιστικά με συνεχιζόμενη θεραπεία λόγω αποφρακτικής πνευμονοπάθειας και έκτοτε παραμένει ανασφάλιστος.

2. Στο Υποκατάστημα Γαλασίου του τ.ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και νυν Ζ΄ Τοπική Δ/ση e-ΕΦΚΑ Κεντρικού Τομέα Αθηνών την 28-03-2016 η μητέρα αιτήθηκε την ασφάλιση του παιδιού της ως έμμεσου μέλους ανίκανου για κάθε βιοποριστικό επάγγελμα με προσκόμιση απόφασης της Πρωτοβάθμιας Υγειονομικής Επιτροπής (ΑΥΕ) Γαλασίου. Μέχρι την ημερομηνία χαρακτηρισμού του τέκνου ως έμμεσο μέλος στη μητέρα του, ήτοι την 28-03-2016, καλυπτόταν από την Πρόνοια.

Με βάση την προαναφερόμενη αίτηση χορηγήθηκε στο τέκνο ασφαλιστική ικανότητα από 28-03-2016 έως 30-09-2018, σύμφωνα με την υπ΄ αρ. 696/26-03-2016 Γνωμάτευση της ΑΥΕ Γαλασίου, παρά το γεγονός ότι η ασφαλιστική ικανότητα της μητέρας ως άμεσα ασφαλισμένης, είχε διακοπεί από 01-03-2017. Στο μεταξύ η Ζ΄ Τοπική Δ/ση e-ΕΦΚΑ Κεντρικού Τομέα Αθηνών είχε παρατείνει την ασφαλιστική ικανότητα του τέκνου βάσει αποφάσεων ΚΕ.Π.Α. για τα χρονικά διαστήματα από 01-10-2018 έως 28-02-2019, καθώς και από 01-03-2019 έως 30-09-2023, ενώ η μητέρα για το ίδιο διάστημα καλυπτόταν με συνεχιζόμενη θεραπεία.

3. Με την υπ΄ αρ. πρωτ. 474139/09-10-2023 αίτησή της, η μητέρα αιτείται εκ νέου την παράταση της ασφαλιστικής ικανότητας του τέκνου της από 01-10-2023 βάσει της υπ΄ αρ. 040-2023-4014/15-09-2023 απόφασης ΚΕ.Π.Α., με την οποία κρίθηκε από 01-10-2023 έως 31-10-2028 με ποσοστό αναπηρίας 68%, αναφέροντας ταυτόχρονα ότι το τέκνο παρακολουθεί προγράμματα του Κέντρου Ημερήσιας Φροντίδας «ΘΕΟΤΟΚΟΣ» προκειμένου να καλυφθούν οι προβλεπόμενες δαπάνες από τον ΕΟΠΥΥ.

4. Η Υπηρεσία, λαμβάνοντας υπόψη τα προεκτεθέντα, υπέβαλε το αναφερόμενο στην «Περίληψη Ερωτήματος» της παρούσας, ερώτημα.

Νομοθετικό πλαίσιο

5. Στο **Σύνταγμα** (Θ΄ Αναθεώρηση - Α΄ 211/24-12-2019) ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 2 παρ. 1:

«Ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας».

Άρθρο 5 παρ. 1:

«Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη».

Άρθρο 5 παρ. 5:

«Καθένας έχει δικαίωμα στην προστασία της υγείας ...».

Άρθρο 21 παρ.3:

«Το κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών και παίρνει ειδικά μέτρα για την προστασία της νεότητας, του γήρατος, της αναπηρίας και για την περίθαλψη των απόρων».

Άρθρο 22 παρ.5:

«Το κράτος μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων, όπως νόμος ορίζει».

6. Στα άρθρα 2, 41 παρ. 8, 51 παρ. 1 και 2, 51Α παρ. 1, 53, 55 και 100 παρ. 1 του ν. 4387/2016 «Ενιαίο Σύστημα Κοινωνικής Ασφάλισης- Μεταρρύθμιση ασφαλιστικού - συνταξιοδοτικού συστήματος - Ρυθμίσεις φορολογίας εισοδήματος και τυχερών παιγνίων και άλλες διατάξεις» (Α' 85), όπως έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν, ορίζονται, μεταξύ άλλων, τα εξής:

Άρθρο 2 - Εννοιολογικοί προσδιορισμοί

«Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου νοούνται ως:

- *Ασφαλισμένοι: Τα πρόσωπα που υποχρεούνται να καταβάλλουν ασφαλιστικές εισφορές από την παροχή εξαρτημένης εργασίας έναντι αμοιβής ή από την άσκηση ελευθέρου επαγγέλματος ή αυτοαπασχόληση ή την άσκηση αγροτικού επαγγέλματος.*

- *Έμμεσα ασφαλισμένοι: τα μέλη οικογένειας των ασφαλισμένων, καθώς και των συνταξιούχων γήρατος, αναπηρίας και θανάτου.....»* (Το άρθρο αυτό τίθεται όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 22 του ν. 4670/2020 – Α' 43).

Άρθρο 41 - Ασφαλιστικές εισφορές υγειονομικής περίθαλψης

«8. Για τη χορήγηση ασφαλιστικής ικανότητας και παροχών υγειονομικής περίθαλψης σε είδος από 1.1.2020 και εφεξής απαιτούνται για μεν τους μισθωτούς η πραγματοποίηση τουλάχιστον πενήντα (50) ημερών εργασίας κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος, ή κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο πριν από την ημερομηνία προσέλευσης ή επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου, για τους

δε μη μισθωτούς η συμπλήρωση δύο (2) τουλάχιστον μηνών ασφάλισης κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος, ή κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο πριν από την ημερομηνία προσέλευσης ή επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου και εφόσον έχουν καταβληθεί οι απαιτούμενες ασφαλιστικές εισφορές σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις του άρθρου 23 του ν. 4529/2018 (Α΄ 56). Κατ' εξαίρεση κάθε αντίθετης διάταξης και των οριζομένων στο άρθρο αυτό, ειδικά για το έτος 2020, η ασφαλιστική ικανότητα των μη μισθωτών, που είναι ασφαλιστικά ικανοί την 28η Φεβρουαρίου 2020, παρατείνεται μέχρι την ολοκλήρωση της εκκαθάρισης των ασφαλιστικών εισφορών έτους 2019 και σε κάθε περίπτωση, όχι πέραν της 31ης.12.2020. Η ως άνω παράταση ισχύει αναδρομικά από 1.7.2020». {Η παράγραφος αυτή, αρχικά προστέθηκε με το άρθρο 37 του ν.4670/2020 (Α΄ 43) και στη συνέχεια τροποποιήθηκε ως άνω με το άρθρο 31 του ν. 4722/2020 (Α΄ 177)}.

Άρθρο 51 - Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης - Σύσταση - Σκοπός

«1. Συνιστάται Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία “Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης”, αποκαλούμενο στο εξής “Ε.Φ.Κ.Α.”, το οποίο τελεί υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και έχει την έδρα του στην Αθήνα. Από 1.1.2017, οπότε και αρχίζει η λειτουργία του ως φορέα κύριας κοινωνικής ασφάλισης, εντάσσονται στον Ε.Φ.Κ.Α. αυτοδίκαια οι υφιστάμενοι φορείς κύριας κοινωνικής ασφάλισης, σύμφωνα με τα άρθρα 53 επ. και ο Ε.Φ.Κ.Α. καθίσταται οιονεί καθολικός διάδοχος αυτών. ...

2. Σκοπός του Ε.Φ.Κ.Α. είναι η κάλυψη των υπακτέων στην ασφάλιση του Ε.Φ.Κ.Α. προσώπων για τους ασφαλιστικούς κινδύνους που προβλέπονται από την οικεία νομοθεσία με την προβλεπόμενη στο νόμο αυτόν χορήγηση: α. μηνιαίας κύριας σύνταξης, λόγω γήρατος, αναπηρίας και θανάτου στους ασφαλισμένους ή/και στα μέλη της οικογενείας τους, β. η χορήγηση προσυνταξιοδοτικών και άλλων παροχών στους συνταξιούχους ..., γ. παροχών ασθενείας σε χρήμα, δ. ειδικών προνοιακών επιδομάτων και ε. κάθε άλλης παροχής σε χρήμα ή υπηρεσιών, για τις οποίες καθίσταται αρμόδιος ο Ε.Φ.Κ.Α.».

Άρθρο 51Α

«1. Το Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.) με την επωνυμία “Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.)” μετονομάζεται από την 1.3.2020 σε

“Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης”, αποκαλούμενος στο εξής “ε- Ε.Φ.Κ.Α.”.» (Το άρθρο 51Α προστέθηκε με το άρθρο 1 ν. 4670/2020 – Α΄ 43, με ισχύ, σύμφωνα με το άρθρο 108 του νόμου αυτού, από την 01.03.2020)

Άρθρο 53

«1. Ο Ε.Φ.Κ.Α. αποτελείται από έναν (1) κλάδο κύριας ασφάλισης και λοιπών παροχών, στον οποίο εντάσσονται, σύμφωνα με τα ειδικώς οριζόμενα στο άρθρο 51 του παρόντος, οι παρακάτω φορείς, με τους κλάδους, τομείς και λογαριασμούς τους, πλην των αναφερόμενων στο Κεφάλαιο ΣΤ΄, ως εξής:

Α. Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων – Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Μισθωτών (Ι.Κ.Α. –Ε.Τ.Α.Μ.)..., Β. Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Προσωπικού Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης (Ε.Τ.Α.Π. – Μ.Μ.Ε.)..., Γ. Ενιαίο Ταμείο Ανεξάρτητα Απασχολουμένων (Ε.Τ.Α.Α.), Δ. Οργανισμός Ασφάλισης Ελευθέρων Επαγγελματιών (Ο.Α.Ε.Ε.), Ε. Οργανισμός Γεωργικών Ασφαλίσεων (ΟΓΑ), εκτός του Λογαριασμού Αγροτικής Εστίας, ΣΤ. Ναυτικό Απομαχικό Ταμείο (Ν.Α.Τ.), συμπεριλαμβανομένου του Κεφαλαίου Δυτών και του Κεφαλαίου Ανεργίας – Ασθένειας Ναυτικών (Κ.Α.Α.Ν.), Ζ. Ταμείο Ασφάλισης Υπαλλήλων Τραπεζών και Επιχειρήσεων Κοινής Ωφέλειας (Τ.Α.Υ.Τ.Ε.Κ.Ω.), Η. Ενιαίο Ταμείο Ασφάλισης Τραπεζοϋπαλλήλων (Ε.Τ.Α.Τ.).».

Άρθρο 55 - Ασφαλιστέα πρόσωπα

«1. Στην ασφάλιση του Ε.Φ.Κ.Α. υπάγονται υποχρεωτικά:

α. Οι μέχρι την ένταξη ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι και τα προστατευόμενα μέλη των οικογενειών αυτών των εντασσόμενων φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών, καθώς και οι ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι του Δημοσίου και τα προστατευόμενα μέλη των οικογενειών αυτών, οι οποίοι καθίστανται αντιστοίχως ασφαλισμένοι και συνταξιούχοι του Ε.Φ.Κ.Α.

β. Όσοι για πρώτη φορά από την κατά τα ανωτέρω ένταξη των φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών αναλαμβάνουν ασφαλιστέα εργασία ή αποκτούν ασφαλιστέα ιδιότητα βάσει των γενικών ή ειδικών ή καταστατικών διατάξεων αυτών, καθώς και προστατευόμενα μέλη των οικογενειών αυτών.

2. Οι ασφαλισμένοι των ανωτέρω εντασσόμενων φορέων, κλάδων, τομέων και λογαριασμών, καθώς και του Δημοσίου, εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις της νομοθεσίας αυτών, όπως ισχύουν, εκτός όσων ειδικά ορίζει με τις διατάξεις του ο παρών νόμος».

Άρθρο 100 – Γενικές μεταβατικές διατάξεις Ε.Φ.Κ.Α.

«1...2. α. Οι εντασσόμενοι στον Ε.Φ.Κ.Α. φορείς, τομείς, κλάδοι και λογαριασμοί ασκούν τις αρμοδιότητες που προβλέπονται από τον παρόντα νόμο, και συνεχίζουν να ασκούν αυτές που προβλέπονται από τις γενικές ή ειδικές ή καταστατικές διατάξεις τους, κατά το μέρος που αυτές δεν αντίκεινται στις διατάξεις του παρόντος, μέχρι την ημερομηνία ένταξης στον Ε.Φ.Κ.Α., σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 51 του παρόντος. β...».

7. Στα άρθρα 22 και 23 του ν. 4529/2018 «Ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας 2014/104/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Νοεμβρίου 2014, σχετικά με ορισμένους κανόνες που διέπουν τις αγωγές αποζημίωσης βάσει του εθνικού δικαίου για παραβάσεις των διατάξεων του δικαίου ανταγωνισμού των κρατών - μελών και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλες διατάξεις» (Α' 56), ορίζονται ότι:

Άρθρο 22 - Υπαγωγή στην ασφάλιση για υγειονομική περίθαλψη

«1. Στον Κλάδο κύριας ασφάλισης και λοιπών παροχών του ΕΦΚΑ υπάγονται για παροχές υγειονομικής περίθαλψης οι άμεσα ασφαλισμένοι, οι συνταξιούχοι και τα μέλη οικογενείας τους, των πρώην Κλάδων Υγείας των παρακάτω ασφαλιστικών οργανισμών που εντάχθηκαν από 1.1.2017 στον ΕΦΚΑ και συγκεκριμένα οι υπαγόμενοι στην ασφάλιση: α) του τ. Κλάδου Ασθένειας του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ., του Τομέα Ασφαλισμένων του Δημοσίου και του Τομέα Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, β) του τ. Κλάδου Υγείας του Ο.Α.Ε.Ε., γ) του τ. Κλάδου Υγείας του Ο.Γ.Α., δ) του τ. Κλάδου Υγείας του Ε.Τ.Α.Α., ε) του τ. Κλάδου Υγείας του Τ.Α.Υ.Τ.Ε.Κ.Ω. και στ) του τ. Κλάδου Υγείας του Ε.Τ.Α.Π.-Μ.Μ.Ε.

2. Ως μέλη οικογένειας των ανωτέρω ασφαλιζομένων προσώπων και συνταξιούχων λόγω αναπηρίας ή γήρατος ή θανάτου ή δικαιούχων εξωιδρυματικού επιδόματος θεωρούνται: α) Ο/η σύζυγος, εφόσον δεν ασφαρίζεται από δικό του/της δικαίωμα στον ΕΦΚΑ ή σε άλλο ασφαλιστικό οργανισμό εκτός ΕΦΚΑ. β) Τα άγαμα τέκνα (νόμιμα ή τέκνα που έχουν νομιμοποιηθεί, αναγνωρισθεί ή υιοθετηθεί, ή οι προγονοί), τα φυσικά τέκνα ασφαλισμένης ή συνταξιούχου λόγω αναπηρίας ή γήρατος ή θανάτου και τα ανάδοχα τέκνα, την πραγματική φροντίδα ή επιμέλεια των οποίων κατέχει με δικαστική απόφαση ή σύμβαση ο/η ανάδοχος ασφαλισμένος/η, μέχρι τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας τους και εάν είναι άνεργα ή

προπτυχιακοί, μεταπτυχιακοί ή διδακτορικοί φοιτητές... μέχρι τη συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας τους ή στην περίπτωση που συνεχίζουν τις σπουδές τους για δύο (2) έτη μετά τη λήξη των σπουδών τους, εφόσον είναι άνεργα, όχι όμως πέραν από τη συμπλήρωση του 26ου έτους της ηλικίας τους....., γ) Τα τέκνα άμεσα ασφαλισμένων, τα οποία έχουν αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω, διατηρούν το δικαίωμα για λήψη παροχών ως μέλη οικογένειας, έστω και αν εργάζονται ή απασχολούνται είτε για βιοποριστικούς λόγους είτε για λόγους εργασιοθεραπείας ή απασχολησιοθεραπείας. Η κατά τα ανωτέρω αναπηρία κρίνεται από τις αρμόδιες Υγειονομικές Επιτροπές. δ)...ε)...στ) Τα αδέρφια άμεσα ασφαλισμένων, τα οποία έχουν αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω, ύστερα από γνωμάτευση αρμόδιας Υγειονομικής Επιτροπής, εφόσον δεν έχουν ίδιο δικαίωμα περίθαλψης στον ΕΦΚΑ ή σε άλλον ασφαλιστικό φορέα εκτός ΕΦΚΑ, ζ)....

3. Τα πρόσωπα της παραγράφου 2 θεωρούνται μέλη οικογένειας του ασφαλισμένου ή συνταξιούχου, εφόσον συμβιώνουν με αυτόν και η συντήρησή τους για τις περιπτώσεις β', γ', δ', ε' και στ' της παραγράφου 2 βαρύνει κυρίως τον άμεσα ασφαλισμένο ή συνταξιούχο. Θεωρείται ότι υπάρχει συμβίωση ακόμη και αν για σοβαρούς λόγους ο/η σύζυγος ή τα τέκνα δεν συγκατοικούν προσωρινά στην ίδια στέγη....4...5...6. Η ισχύς του παρόντος άρθρου αρχίζει από την 1.3.2018».

Άρθρο 23 - Χορήγηση ασφαλιστικής ικανότητας για υγειονομική περίθαλψη

«1.α. Στον άμεσα ασφαλισμένο και στα μέλη οικογενείας του χορηγείται ασφαλιστική ικανότητα και παροχές υγειονομικής περίθαλψης σε είδος εφόσον:
αα) Ο μισθωτός έχει πραγματοποιήσει τουλάχιστον εβδομήντα πέντε (75) ημέρες εργασίας κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος ή κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο πριν από την ημερομηνία προσέλευσης ή επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου,

ββ) ο μη μισθωτός έχει συμπληρώσει τουλάχιστον τρεις (3) μήνες ασφάλισης κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος ή κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο πριν από την ημερομηνία προσέλευσης ή επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου και έχουν καταβληθεί οι απαιτούμενες ασφαλιστικές εισφορές σύμφωνα με το ν.4387/2016 (Α'85).

Για τη συμπλήρωση των προϋποθέσεων της υποπερίπτωσης αα` λαμβάνονται υπόψη και οι ημέρες επιδότησης λόγω ασθένειας ή ατυχήματος, οι ημέρες

επιδότησης λόγω τακτικής ανεργίας, καθώς και οι ημέρες επιδότησης λόγω επίσχεσης εργασίας.

β. Η ασφαλιστική ικανότητα ανανεώνεται από την πρώτη Μαρτίου εκάστου έτους έως την τελευταία ημέρα του Φεβρουαρίου του επόμενου ημερολογιακού έτους με τις ίδιες ως άνω προϋποθέσεις. Ειδικά για τους μη μισθωτούς, η ασφαλιστική ικανότητα ανανεώνεται εφόσον, πλέον των προϋποθέσεων της υποπερίπτωσης ββ` της παρούσας παραγράφου, έχουν καταβληθεί οι απαιτητές εισφορές, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο ν. 4387/2016 έως και 31 Δεκεμβρίου του προηγούμενου της ανανέωσης της ασφαλιστικής ικανότητας ημερολογιακού έτους. Αν υπάρχει οφειλή, η ασφαλιστική ικανότητα ανανεώνεται ανά μήνα, εφόσον η οφειλή έχει εξοφληθεί ή ρυθμιστεί και τηρείται η εξόφληση των δόσεων.

γ. Για τους εργαζόμενους σε οικοδομοτεχνικά έργα στις εβδομήντα πέντε (75) ημέρες ασφάλισης συμπεριλαμβάνονται η προσαύξηση 20% και οι ημέρες αδείας.

δ. Για τους εργάτες γης απασχολούμενους σε εργασίες καλυπτόμενες από την ασφάλιση του πρώην ΟΓΑ - αμειβόμενους με εργόσημο παρέχεται ασφαλιστική κάλυψη για υγειονομική περίθαλψη, εφόσον έχουν συμπληρώσει εκατόν πενήντα (150) ημέρες ασφάλισης το προηγούμενο ημερολογιακό έτος ή το τελευταίο δωδεκάμηνο πριν από την ημερομηνία προσέλευσης ή επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου.

ε. Οι μετακλητοί εργάτες γης - πολίτες τρίτων χωρών και οι μετακλητοί αλλοδαποί αλιεργάτες της παρ. 5 του άρθρου 40 του ν. 4387/2016 αποκτούν ασφαλιστική ικανότητα για υγειονομική περίθαλψη από την πρώτη ημέρα εργασίας τους και αυτή διαρκεί για όσο χρονικό διάστημα απασχολούνται σύμφωνα με τη σύμβαση εργασίας τους.

στ. Οι μαθητευόμενοι ή εκπαιδευόμενοι ή καταρτιζόμενοι και οι απασχολούμενοι σε προγράμματα του ΟΑΕΔ δικαιούνται υγειονομικής περίθαλψης σε είδος από την πρώτη ημέρα έναρξης των μαθημάτων, της εκπαίδευσης ή της κατάρτισης ή του προγράμματος.

ζ. Ειδικά στα δικαιούχα σύνταξης τέκνα θανόντος ασφαλισμένου ή συνταξιούχου χορηγείται ασφαλιστική ικανότητα και παροχές υγειονομικής περίθαλψης σε είδος ακόμα και μετά το 24ο έτος της ηλικίας τους και όχι αργότερα από τη συμπλήρωση του 35ου έτους της ηλικίας τους.

2. Γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις που προβλέπουν χορήγηση ασφαλιστικής ικανότητας από την ημερομηνία ορκωμοσίας ή την ημερομηνία υπαγωγής στην ασφάλιση ή πρόσληψης ή απασχόλησης συνεχίζουν να ισχύουν. 3...4...5...6...7. α. Ειδικά για την περίοδο από 1.3.2018 έως 28.2.2019 για την απόκτηση ασφαλιστικής ικανότητας και τη χορήγηση παροχών υγειονομικής περίθαλψης σε είδος, στον άμεσα ασφαλισμένο και τα μέλη της οικογενείας του, απαιτείται:

αα) Ο μισθωτός να έχει πραγματοποιήσει τουλάχιστον πενήντα (50) ημέρες εργασίας κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος ή κατά το τελευταίο δεκαπεντάμηνο πριν από την ημερομηνία επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου, χωρίς να συνυπολογίζονται οι ημέρες εργασίας που πραγματοποιήθηκαν κατά το τελευταίο ημερολογιακό τρίμηνο του δεκαπεντάμηνου. Για τους εργαζόμενους σε οικοδομοτεχνικά έργα στις πενήντα (50) ημέρες ασφάλισης συμπεριλαμβάνονται η προσαύξηση 20% και οι ημέρες αδείας.

ββ) Ο μη μισθωτός να έχει συμπληρώσει τουλάχιστον δύο (2) μήνες ασφάλισης κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος ή κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο πριν από την ημερομηνία προσέλευσης ή επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου και να έχουν καταβληθεί οι απαιτούμενες ασφαλιστικές εισφορές σύμφωνα με το ν. 4387/2016.

β. Η ασφαλιστική ικανότητα ανανεώνεται από 1.3.2018 έως 28.2.2019 σύμφωνα με τις χρονικές προϋποθέσεις της περίπτωσης α' της παρούσας παραγράφου και σύμφωνα με τις λοιπές προϋποθέσεις της περίπτωσης β' της παραγράφου 1.

γ. Γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις που προβλέπουν χορήγηση ασφαλιστικής ικανότητας από την ημερομηνία ορκωμοσίας ή την ημερομηνία υπαγωγής στην ασφάλιση ή πρόσληψης ή απασχόλησης, καθώς και χορήγηση ασφαλιστικής ικανότητας λόγω εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας και ατυχήματος εκτός εργασίας συνεχίζουν να ισχύουν.....

8. Η ισχύς των περιπτώσεων α', β' και γ' της παραγράφου 1 και η παράγραφος 2 αρχίζει από την 1.3.2019. Η ισχύς των περιπτώσεων δ', ε' και στ' της παραγράφου 1 και των παραγράφων 3 έως 6 αρχίζει από την 1.3.2018».

8. Στα άρθρα 31 παρ. 1 και 3, καθώς και 33 παρ. 1, 2 και 4 του α.ν. 1846/1951 «Περί Κοινωνικών Ασφαλίσεων» (Α' 179), προβλέπονται τα εξής:

Άρθρο 31 – Ιατρική περιθάλψις

«1. Στους ασφαλισμένους και στα μέλη οικογένειας, που αναφέρονται στο άρθρο 33, χορηγούνται παροχές ασθένειας σε είδος από πρώτης (1^{ης}) Μαρτίου κάθε έτους και επί ένα δωδεκάμηνο, εφόσον ο ασφαλισμένος έχει πραγματοποιήσει πενήντα τουλάχιστον ημέρες εργασίας, οι οποίες από 1.1.2009 αυξάνονται ανά δέκα κατ' έτος και μέχρι εκατό (100) για τους κοινούς ασφαλισμένους και για τους εργαζόμενους σε οικοδομοτεχνικά έργα μέχρι ογδόντα (80), είτε κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος είτε κατά το τελευταίο δεκαπεντάμηνο, πριν από την αναγγελία της ασθένειας ή της πιθανής ημέρας τοκετού, χωρίς να συνυπολογίζονται οι ημέρες εργασίας που πραγματοποιήθηκαν κατά το τελευταίο ημερολογιακό τρίμηνο του δεκαπεντάμηνου..... {(το α' εδάφιο της παραγράφου αυτής αντικαταστάθηκε, αρχικά με την παράγραφο 4 του άρθρου 19 του ν. 3232/2004 (Α' 48) και στη συνέχεια με την παράγραφο 1 του άρθρου 148 του ν. 3655/2008 (Α' 58)}.

Δια κανονισμού ορισθήσεται ο τρόπος παροχής της ιατρικής περιθάλψεως και η έκτασις των παροχών....

3. Ιατρική περίθαλψις παρέχεται εφ' όσον διαρκεί η ασθένεια, έστω και αν εν τω μεταξύ έπαυσε πληρούν το ησφαλισμένον πρόσωπον τας προϋποθέσεις της παραγράφου 1. Περίθαλψις όμως δια νέαν περίπτωσιν ασθενείας, παρέχεται μόνον εφ' όσον πληρούνται αι προϋποθέσεις της παραγράφου 1».

Άρθρο 33

«1. Προς εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 31 τα κατωτέρω πρόσωπα θεωρούνται μέλη της οικογένειας του ασφαλισμένου ή του συνταξιούχου λόγω αναπηρίας ή γήρατος.

α) Η σύζυγος ή ο σύζυγος.

β) Τα άγαμα τέκνα (νόμιμα ή τέκνα που έχουν νομιμοποιηθεί, αναγνωρισθεί ή υιοθετηθεί, ή οι προγονοί) και τα φυσικά τέκνα ασφαλισμένης ή συνταξιούχου λόγω αναπηρίας ή γήρατος μέχρι τη συμπλήρωση του 18ου έτους της ηλικίας τους και εάν μεν είναι άνεργα μέχρι τη συμπλήρωση του 24ου έτους της ηλικίας τους, εάν δε συνεχίζουν τις σπουδές τους για 2 έτη μετά τη λήξη των σπουδών τους, εφόσον είναι άνεργα, όχι όμως πέρα από τη συμπλήρωση του 26ου έτους της ηλικίας τους....

2. Τα πρόσωπα τα αναφερόμενα στην παραπάνω παράγραφο θεωρούνται ως μέλη της οικογένειας του ασφαλισμένου ή του συνταξιούχου, εφόσον

συμβιώνουν με αυτόν και η συντήρησή τους για τις περιπτώσεις β', γ', δ', βαρύνει κυρίως αυτόν.

Θεωρείται ότι υπάρχει συμβίωση και αν για σοβαρούς λόγους, που ορίζονται με κανονισμό, ο σύζυγος ή η σύζυγος ή τα τέκνα, δεν συγκατοικούν προσωρινά.....

4. Με τον Κανονισμό μπορεί να παρέχεται εν όλω ή εν μέρει η ιατρική περίθαλψη στα τέκνα και μετά τη συμπλήρωση του κατά την παράγραφο 1 ορίου ηλικίας, εφόσον είναι ανάκανα για κάθε εργασία.» (Οι παράγραφοι τίθενται όπως αντικαταστάθηκαν από την παράγραφο 10 εδάφιο α' του άρθρου 48 του ν. 3996/2011 – Α' 170).

9. Στο άρθρο 4α' του Κανονισμού Ασθένειας του ΙΚΑ (απόφαση Υφυπουργού Εργασίας αριθμ. 25078 της 28ης Μαΐου /1ης Ιουνίου / 1938 «Περί εγκρίσεως κανονισμού ασθένειας Ιδρύματος Κοινωνικών Ασφαλίσεων» - Β' 112), διαλαμβάνονται τα εξής :

Άρθρον 4^α - Παράτασις περιθάλψεων ενηλικιωθέντων τέκνων

«1. Αι εν άρθρω 31 του ΑΝ 1846/1951 «περί Κοινωνικής Ασφαλίσεως», αναφερόμεναι παροχαί χορηγούνται εις τα άγαμα τέκνα των ησφαλισμένων ή των συνταξιούχων λόγω αναπηρίας η γήρατος ή των επιδοματούχων λόγω αναπροσαρμογής τα πληρούντα τας προϋποθέσεις της παραγρ. 2 του άρθρου 33 και μετά την συμπλήρωσιν του 18^{ου} έτους της ηλικίας των, εφ' όσον ταύτα είναι ανάκανα προς πάσαν εργασίαν». (Το άρθρο αυτό προστέθηκε με την ΑΥΕ 24699/30-09-1951).

10. Στην παράγραφο 6 του **άρθρου 7 του ν. 4169/1961** «Περί Γεωργικών Κοινωνικών Ασφαλίσεων» (Α' 81), προβλέπονται τα εξής:

Άρθρον 7 - Περίθαλψις ασθενείας

«6. Το δικαίωμα για τις παροχές του Κλάδου Ασθενείας διατηρείται μέχρι το τέλος του επόμενου χρόνου από εκείνο που ο ασφαλισμένος έπαψε να έχει τις προϋποθέσεις για την ασφάλισή του στον ΟΓΑ, εκτός αν πρόκειται για συνεχιζόμενη θεραπεία. Στην τελευταία αυτή περίπτωση οι παροχές του Κλάδου Ασθενείας χορηγούνται όσο χρόνο διαρκεί η ασθένεια, ακόμη και αν ο ασθενής ή αυτός που τον προστατεύει ασφαλισμένος ή συνταξιούχος έπαψε να έχει τις σχετικές προϋποθέσεις.

Περίθαλψη όμως για περίπτωση νέας ασθένειας παρέχεται μόνον εφόσον ο ασθενής ή αυτός που τον προστατεύει έχει τις προϋποθέσεις της ασφάλισης του στον Ο.Γ.Α.» {Η παράγραφος αυτή τίθεται όπως αντικαταστάθηκε, αρχικά με

το άρθρο 7 του ν.δ. 1390/1973 (Α' 103) και στη συνέχεια με το άρθρο 9 του ν. 1287/1982 (Α' 123)}.

11. Στην παράγραφο 1 του άρθρου 24 του π.δ. 554/1977 «Περί εγκρίσεως του Καταστατικού του Ταμείου Ασφαλίσεως Ασθενείας Προσωπικού των Τραπεζών Πίστewς, της Γενικής Τραπέζης της Ελλάδος και της Τραπέζης Αμερικαν Εξπρές» (Α' 182), ορίζεται ότι:

Άρθρον 24 - Ασφαλιστική ικανότης και βιβλιάρια ασθενείας

«1. Των, υπό των διατάξεων του παρόντος προβλεπομένων παροχών δικαιούνται οι μεν ησφαλισμένοι από της συμπληρώσεως τριών μηνών υπαγωγή εις την ασφαλιστικήν του Κλάδου Ασθενείας, εφ' όσον διατηρούν την ιδιότητα του ησφαλισμένου και επί εξ μήνας μετά την αποβολήν αυτής, οι δε συνταξιούχοι περί ων το εδάφιον γ' της παρ. 1 του άρθρου 2 του παρόντος Καταστατικού εφ' όσον διατηρούν την ιδιότητα του συνταξιούχου και επί εξ μήνας μετά την διακοπήν της συντάξεως. Ασφαλισμένος που διατελεί σε περίθαλψη οποιασδήποτε φύσεως και αποβάλλει για οποιονδήποτε λόγο την ιδιότητα του ασφαλισμένου, δικαιούται ύστερα από απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου μετά γνώμη της Υγειονομικής Υπηρεσίας να συνεχίσει τη θεραπεία, που έχει αρχίσει μέχρι την αποθεραπεία του και εφόσον δεν έχει υπαχθεί για υγειονομική περίθαλψη σε άλλο φορέα». (Το β' εδάφιο της παραγράφου αυτής, προστέθηκε με το άρθρο 6 του π.δ. 276/1982 - Α' 49)

12. Στο άρθρο 10 του ν. 4670/2020 «Ασφαλιστική μεταρρύθμιση και ψηφιακός μετασχηματισμός Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.) και άλλες διατάξεις» (Α' 43), προβλέπεται ότι:

Άρθρο 10 - Μητρώο Ασφαλισμένων Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης e- Ε.Φ.Κ.Α.

«Μητρώο Ασφαλισμένων Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης e-Ε.Φ.Κ.Α. 1. Για την εγγραφή άμεσα ή έμμεσα ασφαλισμένου στο μητρώο ασφαλισμένων του Ηλεκτρονικού Εθνικού Φορέα Κοινωνικής Ασφάλισης (e-Ε.Φ.Κ.Α.) και τη μεταβολή ατομικών στοιχείων υποβάλλεται, κατόπιν ταυτοποίησης, αίτηση με ηλεκτρονικό τρόπο στον διαδικτυακό τόπο του e-Ε.Φ.Κ.Α....2. Για την εγγραφή ή μεταβολή ατομικών στοιχείων των έμμεσα ασφαλισμένων μελών απαιτείται υποβολή αίτησης με ηλεκτρονικό τρόπο. Στις περιπτώσεις ανήλικων μελών η αίτηση υποβάλλεται από τον έναν γονέα και

απαιτείται έγκριση με ηλεκτρονικό τρόπο από τον άλλο προκειμένου να οριστικοποιηθεί. 3...9...».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους, ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου στο οποίο εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν και των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη των μελών του Τμήματος από την ερωτώσα Υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

Γενικά

13. Με το ν. 4387/2016 αναμορφώθηκε το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης στο πλαίσιο ενός ενιαίου συστήματος και συστάθηκε ο Ενιαίος Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης (Ε.Φ.Κ.Α.), που ήδη έχει μετονομασθεί σε «Ηλεκτρονικός Εθνικός Φορέας Κοινωνικής Ασφάλισης» (e-Ε.Φ.Κ.Α.), στον οποίο εντάχθηκε η πλειονότητα των υφιστάμενων φορέων κοινωνικής ασφάλισης και συγκεκριμένα οι φορείς που ορίζονται στο άρθρο 53 του νόμου αυτού, ενώ με το άρθρο 55 του ίδιου νόμου ρητά προβλέφθηκε ότι, οι μέχρι την ένταξη ασφαλισμένοι (και συνταξιούχοι) καθώς και τα προστατευόμενα μέλη των οικογενειών αυτών, των εντασσόμενων στον ΕΦΚΑ φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών, καθίστανται αντιστοίχως ασφαλισμένοι (και συνταξιούχοι) του ΕΦΚΑ και εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις της νομοθεσίας αυτών, όπως ισχύουν, εκτός όσων ειδικά ορίζει με τις διατάξεις του ο παρών νόμος.

14. Επακολούθησαν, οι διατάξεις των άρθρων 22 και 23 του ν. 4529/2018 (όπως τροποποιήθηκαν και ισχύουν) που τέθηκαν σε ισχύ (σύμφωνα με τα διαλαμβανόμενα στις παραγράφους 6 και 8 των νόμων τούτων αντιστοίχως) από 01-03-2018 και εφεξής (με εξαίρεση τις περιπτώσεις α', β' και γ' της παραγράφου 1 του άρθρου 23, που άρχισε να ισχύει από 01-03-2019), με τις οποίες καθορίζονται: α) ενιαίες προϋποθέσεις υπαγωγής στην ασφάλιση για υγειονομική περίθαλψη (άρθρο 22) και β) ενιαίες προϋποθέσεις χορήγησης και ανανέωσης της ασφαλιστικής ικανότητας (άρθρο 23) για παροχές σε είδος από τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ. {(ΕΑΛΕ/Γ.Π.80157/31.10.2018) – βλ. σκ. 26 Γνωμ. 24/2023 Β' Τακτ. Ολ. ΝΣΚ}.

15. Δικαιούχοι λοιπόν, υγειονομικής περίθαλψης (κατ' άρθρο 22 του ανωτέρω νόμου), είναι πλέον όλοι εκείνοι που έχουν την ιδιότητα του άμεσα

ασφαλισμένου, του συνταξιούχου και των μελών της οικογένειάς τους, των ενταχθέντων από 01-01-2017 στον ΕΦΚΑ πρώην Κλάδων Ασθένειας και Υγείας των ασφαλιστικών οργανισμών που αναφέρονται στις περιπτώσεις α' έως και στ' του εδαφίου β' της παραγράφου 1 του ίδιου άρθρου του νόμου τούτου (ήτοι οι υπαγόμενοι στην ασφάλιση του τ. Κλάδου Ασθενείας του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ., του Τομέα Ασφαλισμένων του Δημοσίου και του Τομέα Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, καθώς και οι υπαγόμενοι στην ασφάλιση των τ. Κλάδων Υγείας του Ο.Α.Ε.Ε., του Ο.Γ.Α., του Ε.Τ.Α.Α., του Τ.Α.Υ.Τ.Ε.Κ.Ω. και του Ε.Τ.Α.Π.-Μ.Μ.Ε.)

Στο ίδιο άρθρο και συγκεκριμένα στην παράγραφο 2 αυτού, ορίστηκε ότι ως μέλη οικογένειας των ανωτέρω ασφαλιζόμενων προσώπων και συνταξιούχων λόγω αναπηρίας ή γήρατος ή θανάτου ή δικαιούχων εξωιδρυματικού επιδόματος θεωρούνται, μεταξύ άλλων και κατά το κρίσιμο για το υπόψη ερώτημα μέρος, ο/η σύζυγος, εφόσον δεν ασφαρίζεται από δικό του/της δικαίωμα στον ΕΦΚΑ ή σε άλλο ασφαλιστικό οργανισμό εκτός ΕΦΚΑ, τα άγαμα τέκνα (νόμιμα ή τέκνα που έχουν νομιμοποιηθεί, αναγνωρισθεί ή υιοθετηθεί ή οι προγονοί), τα φυσικά τέκνα και τα ανάδοχα τέκνα μέχρι τη συμπλήρωση του 18^{ου} έτους της ηλικίας τους και εάν είναι άνεργα ή φοιτητές μέχρι τη συμπλήρωση του 24^{ου} έτους της ηλικίας τους ή στην περίπτωση που συνεχίζουν τις σπουδές τους για δύο έτη μετά τη λήξη των σπουδών τους, εφόσον είναι άνεργα, όχι όμως πέραν της συμπλήρωσης του 26^{ου} έτους της ηλικίας τους, τα τέκνα άμεσα ασφαλισμένων, τα οποία έχουν αναπηρία 67% και άνω, τα οποία διατηρούν το δικαίωμα για λήψη παροχών ως μέλη οικογένειας, έστω και αν εργάζονται ή απασχολούνται είτε για βιοποριστικούς λόγους είτε για λόγους εργασιοθεραπείας ή απασχολησιοθεραπείας και τα αδέρφια άμεσα ασφαλισμένων.

Σύμφωνα δε, με την παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου, τα πρόσωπα της παραγράφου 2 θεωρούνται μέλη οικογένειας του ασφαλισμένου ή συνταξιούχου, εφόσον συμβιώνουν με αυτόν και η συντήρησή τους για τις, υπό τις αναφερόμενες προϋποθέσεις, περιπτώσεις των άγαμων τέκνων (περ. β'), των τέκνων με αναπηρία (περ. γ'), των γονέων (περ. δ'), των ορφανών εγγονών και αδελφών (περ. ε') και των αδελφών (περ. στ'), βαρύνει κυρίως τον άμεσα ασφαλισμένο ή συνταξιούχο.

16. Εξάλλου η (κατ' άρθρο 23 του ν. 4529/2018) «ασφαλιστική ικανότητα», δηλαδή το δικαίωμα λήψης παροχών σε είδος από τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ., ως άμεσα ασφαλισμένος, συνταξιούχος ή έμμεσα ασφαλισμένο μέλος της οικογένειας των προαναφερομένων Κλάδων Ασθένειας και Υγείας που εντάχθηκαν από 01-01-2017 στον Κλάδο Κύριας Ασφάλισης του Ε.Φ.Κ.Α. {κατ' άρθρα 17 παρ. 1 και 2, 18 παρ. 1α' και 30 του ν. 3018/2011, 8 του ν. 4238/2014 και 13 παρ. 17 του ν. 4052/2012, όπως ισχύουν, καθώς και άρθρα 1, 2, 3 και 11 της υπ' αριθμ. ΕΑΛΕ/Γ.Π. 80157 - Β' 4898/01.11.2018 - απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Υγείας με τίτλο: «Τροποποίηση και αντικατάσταση της με αριθμ. πρωτ. ΕΑΛΕ/Γ.Π. 46846/19-06-2018 (Β' 2315) κοινής υπουργικής απόφασης, με περιεχόμενο «Ενιαίος Κανονισμός Παροχών Υγείας (ΕΚΠΥ) του Εθνικού Οργανισμού Παροχών Υπηρεσιών Υγείας (ΕΟΠΥΥ)»– βλ. Γνωμ. ΝΣΚ 21/2024}, χορηγείται την 1^η Μαρτίου κάθε έτους για διάστημα από την 1^η Μαρτίου έως και την τελευταία ημέρα (28^η ή 29^η) Φεβρουαρίου του επόμενου έτους, με βάση τις ημέρες ασφάλισης που έχουν πραγματοποιηθεί κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος ή κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο πριν από την ημερομηνία αυτή και υπό τις τιθέμενες από τη διάταξη αυτή (του άρθρου 23 του ν. 4529/2018) ειδικότερες προϋποθέσεις.

Πιο συγκεκριμένα, με την ανωτέρω διάταξη προβλέφθηκε ότι προκειμένου να χορηγηθεί ασφαλιστική ικανότητα και παροχές υγειονομικής περίθαλψης σε είδος, στον άμεσα ασφαλισμένο και στα μέλη της οικογένειάς του, θα πρέπει ο μισθωτός να έχει πραγματοποιήσει τουλάχιστον εβδομήντα πέντε (75) ημέρες εργασίας (για τη συμπλήρωση των οποίων λαμβάνονται υπόψη και οι ημέρες επιδότησης λόγω ασθένειας ή ατυχήματος, οι ημέρες επιδότησης λόγω τακτικής ανεργίας, καθώς και οι ημέρες επιδότησης λόγω επίσχεσης εργασίας), κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος ή κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο πριν από την ημερομηνία προσέλευσης ή επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου, ο δε μη μισθωτός να έχει συμπληρώσει τουλάχιστον τρεις (3) μήνες ασφάλισης κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος ή κατά το τελευταίο δωδεκάμηνο πριν από την ημερομηνία προσέλευσης ή επέλευσης του ασφαλιστικού κινδύνου και να έχουν καταβληθεί οι απαιτούμενες ασφαλιστικές εισφορές σύμφωνα με το ν. 4387/2016.

Ειδικότερες προβλέψεις περιέχει η εν λόγω διάταξη (του άρθρου 23 του ν. 4529/2018) για τους εργαζόμενους σε οικοδομοτεχνικά έργα, για τους εργάτες

γης, για τους μετακλητούς εργάτες γης – πολίτες τρίτων χωρών και τους μετακλητούς αλλοδαπούς αλιεργάτες, για τους μαθητευόμενους ή εκπαιδευόμενους ή καταρτιζόμενους και απασχολούμενους σε προγράμματα του ΟΑΕΔ και για τα δικαιούμενα σύνταξης τέκνα θανόντος ασφαλισμένου ή συνταξιούχου, κατηγορίες για τις οποίες προβλέπονται διαφορετικές χρονικές και άλλες προϋποθέσεις, από αυτές που προβλέπονται γενικά για τους μισθωτούς και τους μη μισθωτούς.

17. Υπό το πλέγμα των προΐσχυουσών (του ν. 4529/2018) διατάξεων των άρθρων 31 παρ. 1 του α.ν. 1846/1951 (για το τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ), 7 παρ. 6 του ν. 4169/1961 (για τον τ. Ο.Γ.Α.) και 24 παρ. 1 του π.δ. 554/1977 (για το τ. Τ.Α.Υ.Τ.Ε.Κ.Ω.), όπως αυτές είχαν τροποποιηθεί και ίσχυαν, η «συνεχιζόμενη θεραπεία», ως έννοια, προϋπέθετε: α) κατά την ημέρα της αναγγελίας της ασθένειας να υφίστατο στο πρόσωπο του ασφαλισμένου, ασφαλιστική ικανότητα και να είχε ήδη αρχίσει, κατά το χρόνο που αυτός τη διέθετε, μια θεραπεία για την αντιμετώπιση της ασθένειάς του αυτής, β) ακολούθως να απώλεσε ο ασφαλισμένος την ασφαλιστική του ικανότητα, ωστόσο, να κρίθηκε αναγκαία η συνέχιση της θεραπείας του προς αντιμετώπιση της ίδιας πάθησης, οπότε ο εν λόγω ασφαλισμένος δικαιούταν πλήρη ασφαλιστική κάλυψη (υγειονομική περίθαλψη) μέχρι την περάτωση της θεραπείας και την ίαση από τη συγκεκριμένη ασθένεια, έστω και εάν, κατά το διάστημα αυτό δεν διέθετε πλέον ασφαλιστική ικανότητα (βλ. και Εγκύκλιο 43/2001 ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, στην οποία αναφέρεται ότι η χρονική διάρκεια που χορηγείται η ασφαλιστική κάλυψη λόγω συνεχιζόμενης θεραπείας φθάνει μέχρι την αποθεραπεία και για μερικές παθήσεις εφ'όρου ζωής).

Αν ωστόσο, η πάθηση χαρακτηριζόταν από την ιατρική γνωμάτευση ως μη σχετική με την αρχική, τότε για τη «νέα» αυτή ασθένεια, παρεχόταν ιατρική περίθαλψη μόνον εφόσον πληρούνταν οι προϋποθέσεις των ανωτέρω ειδικών, για τους τρεις προαναφερόμενους ασφαλιστικούς οργανισμούς, διατάξεων (λ.χ. για το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ η, κατ'άρθρο 31 παρ. 1 του α.ν. 1846/1951, όπως ίσχυε, πραγματοποίηση των απαιτούμενων κατά νόμο ημερών εργασίας σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο κ.ο.κ.). Συνεπώς, μόνον εάν συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις ενιαίας (κατά τα άνω) ασφαλιστικής περίπτωσης (αντιμετώπισης δηλαδή, της ίδιας πάθησης), η αξίωση προς παροχή θεμελιωνόταν στις προϋποθέσεις χρόνου ασφάλισης που είχαν συντρέξει κατά την πρώτη

εκδήλωση και αναγγελία της πάθησης. Προϋπόθεση δε, εφαρμογής της εν λόγω αρχής της ενότητας της ασφαλιστικής περίπτωσης, ήταν η συνάφεια (κατά ιατρική κρίση), μεταξύ της παλαιάς και της νέας υγειονομικής κατάστασης του ασφαλισμένου και η μεσολάβηση ευλόγου μεταξύ τους χρόνου (βλ. σημείωση σε "Ασφαλιστική Νομοθεσία Φ. Χατζηδημητρίου - Γ. Ψηλού", σελ. 666 με την εκεί παρατιθέμενη νομολογία).

Άρα, η πρόσκτηση εκ νέου ασφαλιστικής ικανότητας, στο πρόσωπο του ασφαλισμένου, από πραγματοποίηση των απαιτούμενων κατά νόμο ημερών εργασίας σε συγκεκριμένη χρονική περίοδο, έκαμπτε τον χαρακτηρισμό της παρεχόμενης ιατρικής περίθαλψης, ως «συνεχιζόμενης θεραπείας», αφού ο εν λόγω ασφαλισμένος δικαιούταν «θεραπείας» για την οποιαδήποτε εκδηλωθείσα παλαιά ή νέα πάθησή του, ως ασφαλιστικά ικανός προς τούτο.

Επί του πρώτου υποερωτήματος

18. Μέχρι την έκδοση του ν. 4529/2018, οι σχετικές προϋποθέσεις για τη χορήγηση της ασφαλιστικής ικανότητας και των παροχών υγειονομικής περίθαλψης σε είδος προβλέπονταν στους κατ' ιδίαν, για κάθε ασφαλιστικό φορέα που εντάχθηκε στον Ε.Φ.Κ.Α., νόμους και ειδικότερα, στον α.ν. 1846/1951 (για το ΙΚΑ), στο ν.δ.1390/1973 (για τον ΟΓΑ) και στο π.δ. 554/1977 (για το ΤΑΥΤΕΚΩ). Από την 01.03.2019 για τις περιπτώσεις α', β' και γ' της παραγράφου 1, καθώς και της παραγράφου 2 του άρθρου 23 του ν. 4529/2018 και από 01.03.2018 για τις περιπτώσεις δ', ε' και στ' της παραγράφου 1, καθώς και των παραγράφων 3 έως 6 του ίδιου άρθρου και νόμου, οι προϋποθέσεις για τη χορήγηση ασφαλιστικής ικανότητας για υγειονομική περίθαλψη, ορίζονται πλέον από το νόμο αυτό. Προβλέπονται, έτσι, οι κατ' ελάχιστον ημέρες εργασίας και το χρονικό διάστημα, που θα πρέπει να έχουν πραγματοποιηθεί αυτές οι ημέρες, οι μήνες ασφάλισης και το χρονικό διάστημα που θα πρέπει να έχουν συμπληρωθεί, η ανανέωση της ασφαλιστικής ικανότητας, καθώς και οι ειδικότερες περιπτώσεις εργαζόμενων για τους οποίους διαφοροποιούνται οι γενικές για τους μισθωτούς και μη μισθωτούς προϋποθέσεις.

19. Η παράγραφος 2 του άρθρου 23 του ν. 4529/2018 ορίζει ότι γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις που προβλέπουν χορήγηση ασφαλιστικής ικανότητας από την ημερομηνία ορκωμοσίας ή την ημερομηνία υπαγωγής στην ασφάλιση ή πρόσληψης ή απασχόλησης, συνεχίζουν να ισχύουν (η πρόβλεψη αυτή επαναλαμβάνεται και στην διάταξη της παρ. 7 γ' του ίδιου άρθρου που αφορά

ειδικά τη χρονική περίοδο από 01.03.2018 έως 28.02.2019, προστίθεται όμως και η περίπτωση της χορήγησης ασφαλιστικής ικανότητας λόγω εργατικού ατυχήματος ή επαγγελματικής ασθένειας και ατυχήματος εκτός εργασίας).

Κατόρθη ερμηνεία της διάταξης αυτής (του άρθρου 23 παρ. 2 του ν. 4529/2018), οι γενικές, ειδικές ή καταστατικές διατάξεις που μέσω αυτής διατηρήθηκαν σε ισχύ και μετά την, κατά τα άνω, έναρξη ισχύος του νόμου τούτου (4529/2018), είναι όσες αφετηριάζουν από διαφορετικό σημείο (ή γεγονός), το χρόνο έναρξης της χορηγούμενης ασφαλιστικής ικανότητας, σε σχέση με το προβλεπόμενο στις διατάξεις του νόμου αυτού και όχι εκείνες των άρθρων 31 παρ. 1 και 3 του α.ν. 1846/1951 (όπως η παράγραφος 1 ισχύει μετά την αντικατάστασή της, αρχικά με το άρθρο 19 παρ. 4 του ν. 3232/2004 και στη συνέχεια με το άρθρο 148 παρ. 1 του ν. 3655/2008), 7 παρ. 6 του ν. 4169/1961 (όπως η παράγραφος αυτή ισχύει μετά την αντικατάστασή της, αρχικά με το άρθρο 7 του ν.δ. 1390/1973 και στη συνέχεια με το άρθρο 9 του ν. 1287/1982) και 24 παρ. 1 εδάφ. β' του π.δ. 554/1977 (όπως το εδάφιο αυτό της παραγράφου 1 προστέθηκε με το άρθρο 6 του π.δ. 276/1982), που προέβλεπαν τη χορήγηση παροχών του Κλάδου Ασθενείας στους ασφαλισμένους των τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, τ. ΟΓΑ και τ. ΤΑΥΤΕΚΩ, για όσο χρόνο διαρκούσε η ασθένειά τους (υπό μορφή, δηλαδή, της «συνεχιζόμενης θεραπείας»), έστω και αν, στο μεταξύ, ο ασθενής ή αυτός που τον προστάτευε, ασφαλισμένος ή συνταξιούχος, είχε πάψει να διαθέτει ασφαλιστική ικανότητα.

Κατά συνέπεια, οι τελευταίες (περί «συνεχιζόμενης θεραπείας») διατάξεις, με το δεδομένο ότι στο άρθρο 23 του ν. 4529/2018 δεν περιέχεται ρητή πρόβλεψη, ανάλογη με εκείνη προβλεπόμενη με τις ειδικότερες ως άνω διατάξεις στους τρεις προαναφερόμενους φορείς, για παροχή υγειονομικής περίθαλψης από τον ΕΦΚΑ, στη περίπτωση που το ασφαλισμένο πρόσωπο έπαψε, στο μεταξύ, να διαθέτει ασφαλιστική ικανότητα, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι έχουν καταργηθεί (οι εν λόγω ειδικές διατάξεις) από την έναρξη ισχύος της ανωτέρω διάταξης (του άρθρου 23 του ν. 4529/2018) και ο e-ΕΦΚΑ πεπλανημένως (σε συμμόρφωση προφανώς προς τα διαλαμβανόμενα στη μη ορθή άποψη που διατυπώνεται στο υπ' αριθμ. πρωτ. 616466/11-05-2018 έγγραφο της Γεν. Διεύθυνσης Καταβολής Παροχών Υγείας – Διεύθυνσης Βασικών Παροχών – Τμήμα Νομοθεσίας, με θέμα: «Διευκρινίσεις για την Εγκύκλιο 20/2018») συνεχίζει να τις εφαρμόζει, με επίκληση της διάταξης της παραγράφου 2 του

ίδιου άρθρου του νόμου τούτου, η οποία, κατά την δοθείσα σε αυτή ως άνω ορθή της ερμηνεία, διακράτησε σε ισχύ, μετά την έναρξη ισχύος του, άλλες, αφορώσες στο χρόνο έναρξης της χορηγούμενης ασφαλιστικής ικανότητας, διατάξεις, και πάντως όχι τις προκείμενες, ήτοι τις σχετιζόμενες με την «συνεχιζόμενη θεραπεία».

20. Τούτων παρέπεται ότι, μετά την, κατά τα άνω, κατάργηση, από την έναρξη ισχύος της διάταξης του άρθρου 23 του ν. 4529/2018, των ειδικών διατάξεων περί «συνεχιζόμενης θεραπείας» των ενταχθέντων στον ΕΦΚΑ ως άνω Κλάδων Ασθένειας και Υγείας των τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, τ. ΟΓΑ και τ. ΤΑΥΤΕΚΩ, δεν καταλείπεται ευχέρεια στα αρμόδια όργανα του e-ΕΦΚΑ να τις εφαρμόζουν, με εξαίρεση στους ασφαλισμένους εκείνους στους οποίους είχε παρασχεθεί το δικαίωμα της συνεχιζόμενης θεραπείας πριν την έναρξη της ισχύος του άρθρου 23 του ν. 4529/2018, οπότε (το δικαίωμα) αυτό παρατείνεται μέχρι την ημερομηνία που ορίζει η γνωμάτευση – απόφαση των Υγειονομικών Επιτροπών και ήδη των Κέντρων Πιστοποίησης Αναπηρίας - ΚΕ.Π.Α. (βλ. την τελευταία αυτή επισήμανση και στην παράγραφο Δ΄ της Εγκυκλίου 20/2018 του e-ΕΦΚΑ – αριθμ. πρωτ. 553624/26-04-2018).

Επί του δεύτερου υποερωτήματος

21. Για την παροχή ιατρικής περίθαλψης στις περιπτώσεις «συνεχιζόμενης θεραπείας» των ενταχθέντων στον ΕΦΚΑ ως άνω Κλάδων Ασθένειας και Υγείας των τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, τ. ΟΓΑ και τ. ΤΑΥΤΕΚΩ, ο νόμος δεν διέκρινε σε άμεσα ή έμμεσα ασφαλισμένο πρόσωπο. Ειδικότερα, οι διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 31 του α.ν. 1846/1951, αναφέρονταν σε «ησφαλισμένον πρόσωπον», πλην όμως έγινε δεκτό ότι αφορούσαν και τα μέλη της οικογένειας του ασφαλισμένου υπό την έννοια ότι η «συνεχιζόμενη θεραπεία» επεκτεινόταν και σε αυτά (βλ. εγκυκλίους ΙΚΑ-ΕΤΑΜ 43/2001 και 124/1985 – με την τελευταία να παραπέμπει στην υπ΄αριθμ. 153/1985 Γνωμ. ΝΣΚ, που επίσης είχε κάνει δεκτή την επέκταση αυτή). Επίσης, οι διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 7 του ν. 4169/1961 (Περί Οργανισμού Γεωργικών Ασφαλίσεων) έκαναν ρητή αναφορά στη συνέχιση της χορήγησης των παροχών του Κλάδου Ασθενείας για όσο χρόνο διαρκεί η ασθένεια, ακόμη και στην περίπτωση που παύει να έχει τις προϋποθέσεις ασφάλισης, όχι μόνο ο ασθενής, αλλά και αυτός που τον προστατεύει, ασφαλισμένος ή συνταξιούχος. Τέλος, οι διατάξεις του β΄ εδαφίου της παραγράφου 1 του π.δ. 554/1977,

αναφέρονταν και αυτές στη δυνατότητα του ασφαλισμένου (ο οποίος διατελούσε σε περίθαλψη και είχε αποβάλει για οποιονδήποτε λόγο την ιδιότητά του αυτή) να συνεχίσει τη θεραπεία που είχε αυτός αρχίσει μέχρι και την αποθεραπεία του, ύστερα από απόφαση του Δ.Σ. και γνώμη της υγειονομικής υπηρεσίας του φορέα.

22. Όπως προεκτέθηκε, με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 22 του ν. 4529/2018, ορίζεται ότι στον Κλάδο κύριας ασφάλισης και λοιπών παροχών του ΕΦΚΑ υπάγονται για παροχές υγειονομικής περίθαλψης οι άμεσα ασφαλισμένοι, οι συνταξιούχοι και τα μέλη της οικογένειάς τους, των πρώην Κλάδων Υγείας των αναφερόμενων στις διατάξεις αυτές ασφαλιστικών οργανισμών που εντάχθηκαν από 01.01.2017 στον ΕΦΚΑ και συγκεκριμένα οι υπαγόμενοι στην ασφάλιση του τ. Κλάδου Ασθένειας του Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ., του Τομέα Ασφαλισμένων του Δημοσίου και του Τομέα Δημοτικών και Κοινοτικών Υπαλλήλων, του τ. Κλάδου Υγείας του Ο.Α.Ε.Ε., του τ. Κλάδου Υγείας του Ο.Γ.Α., του τ. Κλάδου Υγείας του Ε.Τ.Α.Α., του τ. Κλάδου Υγείας του Τ.Α.Υ.Τ.Ε.Κ.Ω. και του τ. Κλάδου Υγείας του Ε.Τ.Α.Π.-Μ.Μ.Ε. Ως μέλος της οικογένειας των ανωτέρω ασφαλιζομένων προσώπων και συνταξιούχων λόγω αναπηρίας ή γήρατος ή θανάτου ή δικαιούχων εξωιδρυματικού επιδόματος θεωρείται, μεταξύ άλλων και η σύζυγος, εφόσον δεν ασφαλίζεται από δικό της δικαίωμα στον ΕΦΚΑ ή σε άλλο ασφαλιστικό οργανισμό εκτός ΕΦΚΑ.

23. Από το ιστορικό του υπό κρίση ερωτήματος προκύπτει ότι η αιτούσα, κατά το χρόνο που επήλθε ο ασφαλιστικός κίνδυνος (εκδήλωση νόσου η οποία κατέστησε αναγκαία την παροχή υγειονομικής περίθαλψης σε αυτή), δηλ. στις 16.10.2017, δεν ασφαλιζόταν για συνεχιζόμενη θεραπεία από ίδιο (πρωτότυπο) δικαίωμα στον ΕΦΚΑ (τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ), καθώς η ασφαλιστική της ικανότητα είχε λήξει στις 28.02.2017, πλην όμως, ασφαλιζόταν από 03.03.2017 έως 28.02.2018 ως έμμεσο μέλος (παράγωγο δικαίωμα) στην οικογένεια του δεύτερου συζύγου της.

Ο τελευταίος είχε αρχικά αποκτήσει ασφαλιστική ικανότητα από (πρωτότυπο) δικαίωμα στον Ε.Φ.Κ.Α. – τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, (δηλαδή με πραγματοποίηση από τον ίδιο των ελαχίστων, κατά νόμο, ημερών εργασίας, κατά το προηγούμενο ημερολογιακό έτος) για το χρονικό διάστημα 01.03.2016 – 28.02.2018 και διατήρησε την ασφαλιστική του κάλυψη (δικαίωμα παροχής σε αυτόν υγειονομικής περίθαλψης) λόγω συνεχιζόμενης στο πρόσωπό του θεραπείας,

(προς αντιμετώπιση της ίδιας νόσου από την οποία ήδη έπασχε κατά τον χρόνο που διέθετε την ανωτέρω ασφαλιστική ικανότητα από το πρωτότυπο αυτό δικαίωμά του) και για το χρονικό διάστημα από 01.03.2018 έως και 21.02.2019, έκτοτε δε, (ήτοι από 22.02.2019 και στο εξής), παραμένει ανασφάλιστος.

Με το δεδομένο δε, ότι, σύμφωνα με το ιστορικό που παραθέτει η ερωτώσα υπηρεσία, η μητέρα ασφαλίστηκε ως έμμεσο μέλος της οικογένειας του δεύτερου συζύγου της από 03.03.2017 έως και 28.02.2018, μπορούσε αυτή από 01.03.2018 και στο εξής, να είχε ασφαλιστική κάλυψη (να ήταν δηλαδή, δικαιούχος παροχών υγειονομικής περίθαλψης από τον Ε.Φ.Κ.Α.) λόγω συνεχιζόμενης θεραπείας, επιστηριζόμενης όμως, όχι στο δικό της (πρωτότυπο) δικαίωμα και στην ασφαλιστική ικανότητα που είχε αποκτήσει από αυτό κατά τη περίοδο από 01.03.2016 έως 28.02.2017, αλλά στο (παράγωγο) δικαίωμά της και στην ασφαλιστική ικανότητα που απέκτησε από την ιδιότητά της ως εμμέσου μέλους της οικογένειας του συζύγου της κατά την περίοδο από 03.03.2017 έως 28.02.2018.

Συνεπώς, ορθώς χορηγήθηκε στην αιτούσα μητέρα ασφαλιστική κάλυψη, κατά ιατρική γνωμάτευση, για το χρονικό διάστημα από 01-03-2018 έως και 10-02-2024, έστω και εάν κατ' αυτό είχε πάψει να διαθέτει ασφαλιστική ικανότητα, λόγω ακριβώς της συνεχιζόμενης, κατά τα άνω, θεραπείας της, για την ίδια πάθηση, η οποία της είχε εκδηλωθεί πριν την έναρξη της ισχύος του άρθρου 23 του ν. 4529/2018, και ως εκ τούτου καταλαμβάνονταν από τις προϊσχύουσες του νόμου τούτου, ειδικές ως άνω περί ΙΚΑ-ΕΤΑΜ διατάξεις (της παραγράφου 3 του άρθρου 31 του α.ν. 1846/1951), που της παρείχαν τη δυνατότητα να συνεχίσει τέτοιας μορφής θεραπεία.

Βεβαίως, η ανωτέρω γνωμάτευση, αν και ορθή κατ' αποτέλεσμα, ωστόσο περιείχε εσφαλμένη αιτιολογία, αφού στήριξε, τη χορηγηθείσα ασφαλιστική κάλυψη, στο πρωτότυπο - αρχικό - προ του δεύτερου γάμου της, δικαίωμά της ασφαλισμένης, αντί στο παράγωγο - κτηθέν μετά το γάμο της αυτό - δικαίωμά της, ως έμμεσα ασφαλισμένης και δη ως μέλους της οικογένειας του άμεσα (τότε) ασφαλισμένου συζύγου της.

Ως προς το τρίτο υποερώτημα

24. Στη διάταξη της παρ. 2 του άρθρου 22 του ν. 4529/2018 αναφέρονται τα πρόσωπα που θεωρούνται μέλη της οικογένειας των άμεσα ασφαλισμένων και τα οποία (μέλη) υπάγονται, όπως και οι άμεσα ασφαλισμένοι, στον Κλάδο

κύριας ασφάλισης και λοιπών παροχών του ΕΦΚΑ., καθιστάμενα έτσι δικαιούχα παροχών υγειονομικής περίθαλψης από τον Ε.Ο.Π.Υ.Υ.. Μεταξύ των μελών της οικογένειας, σύμφωνα με την περίπτωση γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 22 του νόμου αυτού, είναι και τα τέκνα άμεσα ασφαλισμένων, τα οποία έχουν αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω. Ο νόμος κάνει λόγο μόνο για τέκνο άμεσα ασφαλισμένου, εξαιρούνται, συνεπώς, τα τέκνα έμμεσα ασφαλισμένων.

Εξάλλου, σύμφωνα με τη διάταξη της περίπτωσης β' της ίδιας παραγράφου του αυτού άρθρου του ως άνω νόμου, ναι μεν, ως μέλη της οικογένειας του άμεσα ασφαλισμένου θεωρούνται και οι «προγονοί» αυτού, δηλαδή τα μη φυσικά τέκνα του, αλλά τα προερχόμενα από προηγούμενο γάμο της συζύγου του, έναντι των οποίων αυτός θεωρείται πατριός (βλ. Ασφαλιστική Νομοθεσία 2^η Έκδοση έτους 1991, Φ. Χατζηδημητρίου – Γ. Ψηλού, σελ. 667-668 παρ. 287, Αθ. Μπούρλου, Κωδικοποίηση Νομοθεσίας ΙΚΑ, σελ. 721, σημ. 453 υπό άρθρο 28 παρ. 6 περ. γ' του Α.Ν. 1846/1951), πλην όμως, η εν λόγω διάταξη θέτει, για την εφαρμογή της, ηλικιακό όριο (και πιο συγκεκριμένα το 18^ο έτος για τα άγαμα τέκνα και το 24^ο για τα άνεργα τέκνα – συμπεριλαμβανομένων σε αυτά και των προγονών).

25. Από το ιστορικό που δίδεται στο υπό κρίση ερώτημα, προκύπτει ότι το τέκνο της αιτούσας, ηλικίας σήμερα 38 ετών, πάσχει εκ γενετής από μακροχρόνια ασθένεια και φέρει ποσοστό αναπηρίας 67%. Ως εκ τούτου, το εν λόγω τέκνο μπορούσε, να συνεχίζει να έλκει το δικαίωμά του από το πρωτότυπο δικαίωμα της μητέρας του από την ασφάλισή της στον ΕΦΚΑ (τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ) και να καλυφθεί ασφαλιστικά και μετά τη λήξη της ασφαλιστικής ικανότητας αυτής (ήτοι από 01.03.2017 και εφεξής), λόγω συνεχιζόμενης θεραπείας του, ως τέκνο άμεσα ασφαλισμένου που έχει αναπηρία 67% και άνω (και άρα αδυναμία βιοπορισμού του), σύμφωνα με τις προϊσχύουσες (του άρθρου 22 του ν. 4529/2018, που άρχισε, κατά τα άνω, να ισχύει από 01-03-2018 και στο εξής) διατάξεις της παραγράφου 1 περίπτωσης β' του άρθρου 33 του α.ν. 1846/1951 (όπως η παράγραφος αυτή αντικαταστάθηκε με το άρθρο 48 παρ. 10 εδάφ. α' του ν. 3996/2011 – Α' 170) και της παραγράφου 4 του ίδιου άρθρου, σε συνδυασμό με το άρθρο 4α' του Κανονισμού Ασθενείας του ΙΚΑ (Α.Υ.Ε. 25078 – Β' 112), όπως το άρθρο αυτό προστέθηκε με την Α.Υ.Ε. 24699/30-05-1952.

Κατά συνέπεια, και ανεξαρτήτως της διακοπής της ασφαλιστικής ικανότητας της μητέρας του τέκνου από 01.03.2017 (την οποία αυτή είχε αποκτήσει πρωτοτύπως, δηλαδή ως άμεσα ασφαλισμένη, από την πραγματοποίηση 124 ημερών εργασίας στην ασφάλιση του τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, κατά το χρονικό διάστημα από τον 9^ο/2015 έως και τον 2^ο/2016), εφόσον στο τέκνο αυτό, βάσει των αναφερόμενων στο ιστορικό αποφάσεων των ΚΕΠΑ, χορηγήθηκε ασφαλιστική ικανότητα κατά το χρονικό διάστημα από 28.03.2016 έως και 30.09.2018, δηλαδή και για μεταγενέστερη, της ημερομηνίας (01.03.2017) διακοπής της ασφαλιστικής ικανότητας της - άμεσα τότε ασφαλισμένης – μητέρας, περίοδο, η οποία (ασφαλιστική ικανότητα) παρατάθηκε διαδοχικά από 01.10.2018 έως 28.02.2019, από 01.03.2019 έως 30.09.2023 και από 01.10.2023 έως 31.10.2028, λόγω «συνεχιζόμενης θεραπείας», θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι η ασφαλιστική ικανότητα του εν λόγω τέκνου, δεν είχε διακοπεί από την ως άνω ημερομηνία (01.03.2017), αλλά αντιθέτως εξακολουθεί να υφίσταται έως και τη λήξη της κατά τα άνω δοθείσας παράτασής της (31-10-2028), επιστηριζόμενη πάντοτε στο ανωτέρω πρωτότυπο δικαίωμα της μητέρας του (και δη αδιαφόρως της απώλειας της ασφαλιστικής ικανότητας της τελευταίας από 01-03-2017).

Επισημαίνεται ότι, μετά την απόκτηση ασφαλιστικής ικανότητας της μητέρας, ως έμμεσα ασφαλισμένης (ήτοι ως μέλους της οικογένειας του άμεσα ασφαλισμένου δεύτερου συζύγου της) για την περίοδο από 03-03-2017 έως και 28-02-2018, το τέκνο της δεν θα μπορούσε να ασφαλιστεί ως προγονός του εν λόγω συζύγου της (και πατριού του), καθόσον η (εφαρμοστέα, κατά την περίοδο αυτή) διάταξη της περίπτωσης β' της παραγράφου 1 του άρθρου 33 του α.ν. 1846/1951, έθετε για την εφαρμογή της, ηλικιακό όριο (18^ο έτος για τα άγαμα τέκνα – προγονούς και 24^ο για τα άνεργα τέκνα -προγονούς), το οποίο, ωστόσο, είχε υπερβεί κατά πολύ, κατά τον κρίσιμο χρόνο, το εν λόγω τέκνο (το οποίο σημειωτέον ότι, αν και ήταν άγαμο και ανίκανο προς εργασία, ωστόσο δεν ενέπιπτε στη θεσπιζόμενη, με το άρθρο 4α' του Κανονισμού Ασθένειας του ΙΚΑ, εξαίρεση από το ως άνω ηλικιακό όριο, δεδομένου ότι αυτή αφορά τα άγαμα και ανίκανα για κάθε εργασία τέκνα, των άμεσα και όχι των έμμεσα ασφαλισμένων του τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και ήδη ΕΦΚΑ.

Εξάλλου, ούτε και υπό το καθεστώς ισχύος των νέων διατάξεων του ν. 4529/2018, θα μπορούσε να ασφαλιστεί το τέκνο της αιτούσας μητέρας,

καθόσον η διάταξη της περίπτωσης β΄ της παραγράφου 2 του άρθρου 22 του ως άνω νόμου, παρέχει μεν, ασφαλιστική ικανότητα για λήψη παροχών υγειονομικής περίθαλψης και στον άγαμο και άνεργο προγονό (αφού και αυτός θεωρείται, κατά τα άνω, έμμεσα ασφαλισμένος και δη μέλος της οικογένειας του άμεσα ασφαλισμένου πατριού του), όχι όμως πέραν του προβλεπόμενου στη διάταξη αυτή ηλικιακού ορίου, το οποίο έχει προ πολλού υπερβεί το εν λόγω τέκνο, ενώ η διάταξη της περίπτωσης γ΄ της ίδιας παραγράφου του αυτού άρθρου και νόμου, αναγνωρίζει δικαίωμα λήψης τέτοιων παροχών και στα ανάπηρα (με ποσοστό αναπηρίας εξήντα επτά τοις εκατό – 67% - και άνω) τέκνα των άμεσα ασφαλισμένων, όχι όμως και των έμμεσα ασφαλισμένων (και τέτοια – έμμεσα ασφαλισμένη – ετύγχανε η μητέρα του τέκνου για το οποίο και τίθεται το παρόν ερώτημα).

26. Ενόψει λοιπόν των προεκτεθέντων, θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι η ασφαλιστική ικανότητα του εν λόγω τέκνου, δεν έχει διακοπεί από την ημερομηνία (01.03.2017) που απώλεσε και η μητέρα του τη δική της - επιστηριζόμενη στο πρωτότυπο δικαίωμά της – ασφαλιστική ικανότητα, αλλά εξακολουθεί να υφίσταται έως και τη λήξη της κατά τα άνω παράτασής της (31.10.2028) και δη χωρίς να ασκεί επιρροή το γεγονός ότι η αιτούσα μητέρα, μετά τη σύναψη του δεύτερου γάμου της, επανέκτησε, από 03.03.2017 έως και 28.02.2018, την ασφαλιστική της ικανότητα, με την ιδιότητα αυτή τη φορά της έμμεσα ασφαλισμένης (ήτοι του μέλους της οικογένειας του νέου συζύγου της).

Ως προς το τέταρτο υποερώτημα

27. Στο Σύνταγμα ορίζεται ότι ο σεβασμός και η προστασία της αξίας του ανθρώπου αποτελούν την πρωταρχική υποχρέωση της Πολιτείας, καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη, καθένας έχει δικαίωμα στην προστασία της υγείας, το κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών και παίρνει ειδικά μέτρα για την προστασία της νεότητας, του γήρατος, της αναπηρίας και για την περίθαλψη των απόρων και το κράτος μεριμνά για την κοινωνική ασφάλιση των εργαζομένων, όπως νόμος ορίζει.

28. Καθ΄ ερμηνεία των διατάξεων των παραγράφων 2 και 3 του άρθρου 22 του ν. 4529/2018, είναι μεν αληθές ότι, κατά την κοινή πείρα, συμβίωση υπάρχει

όταν τα μέλη της οικογένειας κατοικούν, διανυκτερεύουν και σιτίζονται σε κοινό οίκημα, ωστόσο, όμως, με βάση τα οριζόμενα στο δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 3 του άρθρου 22 του ανωτέρω νόμου, αναγνωρίζεται πλασματική συμβίωση, όταν ο σύζυγος ή η σύζυγος ή τα τέκνα δεν διαμένουν προσωρινά υπό την αυτή στέγη για λόγους οι οποίοι κρίνονται δικαιολογημένοι από την αρμόδια υπηρεσία του οικείου ασφαλιστικού φορέα (Γνωμ. ΝΣΚ 21/2024, 143/2009 – η τελευταία ερμηνεύει τις πανομοιότυπες, με το άρθρο 22 παρ. 3 του ν. 4529/2018, διατάξεις των άρθρων 33 παρ. 2 του Α.Ν. 1846/1951 και 4 του Κανονισμού Ασθενείας του ΙΚΑ). Οι λόγοι αυτοί, η κρίση για την συνδρομή των οποίων ανάγεται σε εκτίμηση των πραγματικών δεδομένων της κάθε περίπτωσης, δεν είναι μόνο οι συνήθεις και κατά βάση συναινετικοί λόγοι (π.χ. εκπαίδευση, στράτευση, υγεία κ.λ.π.), οι οποίοι αποκλείουν προσωρινά, την διαμονή των μελών της οικογένειας (και εν προκειμένω των τέκνων) κάτω από την αυτή στέγη, αλλά και όλοι οι άλλοι λόγοι οι οποίοι ανάγονται στην σφαίρα της υπαιτιότητας του ασφαλισμένου γονέα (και όχι του τέκνου) και οι οποίοι καθιστούν ουσιαστικά αδύνατη, έστω και μη προσωρινά, την μεταξύ τους συμβίωση. Τέτοιος λόγος πλασματικής συμβίωσης για τα τέκνα, υφίσταται αναμφισβήτητα και στις περιπτώσεις που το τέκνο δεν συμβιώνει με τον πατέρα και αυτός, υπαίτια ή μη, αρνείται ή αδιαφορεί για την ασφάλισή του. Η άποψη αυτή δεν τελεί σε αντίθεση προς τη γενική αρχή της στενής ερμηνείας των διατάξεων περί κοινωνικής ασφάλισης, καθόσον δεν εισάγει προνόμιο κατηγορίας ασφαλισμένου σε σχέση με άλλους, αλλά επεκτείνει την προστασία της κοινωνικής ασφάλισης σε πρόσωπα, τα οποία, χωρίς υπαιτιότητά τους, τη στερούνται αδικαιολόγητα και αντίθετα προς βασικές αρχές του δικαίου της κοινωνικής ασφάλισης και, ειδικότερα, τις αρχές της επιείκειας προς τον ασφαλισμένο και της χρηστής διοίκησης, οι οποίες επιβάλλουν την ερμηνεία των διατάξεων που διέπουν την κοινωνική ασφάλιση, κατά τρόπο που ευνοεί το αδύνατο μέρος, δηλαδή τον ασφαλισμένο. Εξάλλου, η αντίθετη εκδοχή θα είχε ως συνέπεια, σε περίπτωση κατά την οποία η μητέρα είναι ανασφάλιστη, την έλλειψη ασφαλιστικής κάλυψης του τέκνου από οποιονδήποτε φορέα ασφάλισης, γεγονός που, οπωσδήποτε, δεν ήταν στις προθέσεις του νομοθέτη των παραπάνω διατάξεων του άρθρου 22 του ν. 4529/2018, αφού έτσι θα ανατρεπόταν το συνταγματικά κατοχυρωμένο (άρθρα 2 παρ. 1, 5 παρ. 5, 21 παρ. 3 και 22 παρ. 5 του Συντάγματος) δικαίωμα στην υγεία και την αντίστοιχη

προς αυτό υποχρέωση του Κράτους και των Οργανισμών Κοινωνικής Ασφάλισης να μεριμνούν για την κοινωνική ασφάλιση, όχι μόνο των εργαζομένων, αλλά και των μελών της οικογένειάς τους (Γνωμ. Β΄ Τακτικής Ολομέλειας ΝΣΚ 19/2019, Γνωμ. Β΄ Τμήματος ΝΣΚ 143/2009 και αποφάσεις Ολομ. ΣτΕ 1187-1188/2009).

29. Για να κινηθεί σε έναν ασφαλιστικό οργανισμό η νόμιμη διοικητική διαδικασία απονομής οποιασδήποτε παροχής απαιτείται προηγούμενη αίτηση του ενδιαφερόμενου (Πατρίνα Παπαρρηγοπούλου-Πεχλιβανίδη “Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλισης” Γ΄ Έκδοση, σελ. 250, 266, 292-293 Αντ. Πετρόγλου “Η αίτησις προς απονομήν παροχής και τα έννομα αυτής αποτελέσματα”, ΕΔΚΑ ΣΤ΄ σ. 369), η οποία να περιλαμβάνει τη δήλωση της βούλησης αυτού περί πραγματοποίησεως της παροχής. Θεωρείται δηλαδή στο Δίκαιο Κοινωνικών Ασφαλίσεων αναγκαία, κατά κανόνα, η σύμπραξη του ιδιώτη στην έκδοση των διοικητικών πράξεων που τον αφορούν (Κρεμαλής «Δίκαιο Κοινωνικής Ασφάλισης»). Άνευ αιτήσεως προς απονομή παροχής δεν υφίσταται υποχρέωση του ασφαλιστικού οργανισμού, να απονείμει οίκοθεν την παροχή. Η αίτηση δεν αποτελεί συστατικό στοιχείο κτήσης του ασφαλιστικού δικαιώματος. Πρόκειται απλά για υποχρεωτικό τρόπο άσκησης του δικαιώματος ή αντίστροφα για όρο άσκησης μιας αρμοδιότητας.

30. Από το συνδυασμό των διατάξεων των άρθρων 51 παρ. 1, 53 και 55 παρ. 1 και 2 του ν. 4387/2016 προκύπτει ότι οι μέχρι την ένταξη ασφαλισμένοι και τα προστατευόμενα μέλη των οικογενειών αυτών, των εντασσόμενων με το νόμο αυτό στον ΕΦΚΑ φορέων, τομέων, κλάδων και λογαριασμών, καθίστανται ασφαλισμένοι του ΕΦΚΑ, υπάγονται υποχρεωτικά στην ασφάλιση του ΕΦΚΑ και εξακολουθούν να διέπονται από τις διατάξεις της νομοθεσίας τους, εφόσον αυτές δεν αντιβαίνουν στις διατάξεις του νόμου τούτου.

31. Περαιτέρω, για τους νέους ασφαλισμένους, δηλαδή αυτούς που δεν καταλαμβάνονται από τις πιο πάνω διατάξεις, δηλαδή όσους κατά την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016 δεν είχαν ή μεταγενέστερα απώλεσαν την ιδιότητα του άμεσα ή έμμεσα ασφαλισμένου, προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 4670/2020, ότι για την εγγραφή τους στο μητρώο ασφαλισμένων του e-ΕΦΚΑ και τη μεταβολή ατομικών στοιχείων υποβάλλεται, κατόπιν ταυτοποίησης, αίτηση με ηλεκτρονικό τρόπο (παρ. 1 και 2). Συνάγεται,

επομένως, ότι η διαδικασία για την εγγραφή στο μητρώο ασφαλισμένων κινείται με πρωτοβουλία του ίδιου του ασφαλισμένου.

32. Επομένως, στην περίπτωση του εξεταζόμενου υποερωτήματος, το τέκνο δικαιούται να ασφαλισθεί στον ασφαλιστικό φορέα του φυσικού πατέρα του, εφόσον, βεβαίως, αυτός διαθέτει ενεργή ασφαλιστική ικανότητα, όμως, απαιτείται, προς τούτο, η υποβολή στον e-ΕΦΚΑ σχετικής αίτησης του ίδιου του πατέρα του, όπως προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 10 του ν. 4670/2020 και ο ΕΦΚΑ δεν υποχρεούται να αναζητεί αυτεπαγγέλτως τον φυσικό πατέρα του τέκνου, καθώς κάτι τέτοιο δεν προβλέπεται από τις σχετικές διατάξεις.

Ως προς το πέμπτο υποερώτημα

32. Με τον τρόπο που διατυπώνεται το σχετικό υποερώτημα τυγχάνει αόριστο, καθώς δεν προσδιορίζεται στο πραγματικό του υποερωτήματος εάν υφίσταται αδελφός και ποιου άμεσα ασφαλισμένου είναι αδελφός. Σε κάθε περίπτωση όμως η διάταξη της παρ. 2 περ. στ' του άρθρου 22 του ν. 4529/2018 ορίζει ότι ως μέλη της οικογένειας άμεσα ασφαλισμένου θεωρούνται και τα αδέρφια άμεσα ασφαλισμένων, τα οποία έχουν αναπηρία εξήντα επτά τοις εκατό (67%) και άνω, πιστοποιημένη από γνωμάτευση αρμόδιας Υγειονομικής Επιτροπής, εφόσον δεν έχουν ίδιο δικαίωμα περίθαλψης στον ΕΦΚΑ ή σε άλλον ασφαλιστικό φορέα εκτός ΕΦΚΑ.

Προκειμένου, όμως, να θεωρηθούν τα πρόσωπα αυτά ως μέλη της οικογένειας του αδελφού τους, θα πρέπει, κατά τη ρητή πρόβλεψη της παραγράφου 3 του εδαφίου α' του άρθρου 22 του ως άνω νόμου, να συμβιώνουν με αυτόν και η συντήρησή τους να βαρύνει κυρίως τον άμεσα ασφαλισμένο αδελφό τους. Η δυνατότητα να θεωρείται ότι υπάρχει πλασματική συμβίωση ακόμη και αν για σοβαρούς λόγους τα πρόσωπα αυτά δεν συγκατοικούν προσωρινά στην ίδια στέγη, δεν εφαρμόζεται στην περίπτωση αδελφών, αλλά αφορά μόνο την περίπτωση συζύγου ή τέκνων του άμεσα ασφαλισμένου, κατά ρητή πρόβλεψη της παρ. 3 εδάφ. β' του άρθρου 22 του ίδιου νόμου.

33. Στην περίπτωση, επομένως, κατά την οποία ένα τέκνο, με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω, του οποίου οι φυσικοί γονείς ή ο πατριός είναι εν ζωή, αλλά δεν διαθέτουν ασφαλιστική ικανότητα ή το έχουν εγκαταλείψει για διάφορους λόγους, δεν μπορεί να θεωρηθεί ως μέλος της οικογένειας του άμεσα ασφαλισμένου αδελφού του και να αποκτήσει ασφαλιστική ικανότητα για

υγειονομική περίθαλψη, όταν δεν συμβιώνει με αυτόν και ο τελευταίος δεν έχει επωμιστεί το βάρος της συντήρησής του.

Απάντηση

Ενόψει των ανωτέρω, στο ερώτημα που υποβλήθηκε, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (ΣΤ΄ Τμήμα), γνωμοδοτεί ως εξής:

34. Επί του πρώτου υποερωτήματος: Εσφαλμένα ο e-ΕΦΚΑ εξακολουθεί να εφαρμόζει τις διατάξεις περί συνεχιζόμενης θεραπείας (της παραγράφου 3 του άρθρου 31 του α.ν. 1846/1951 για το τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, της παραγράφου 6 του άρθρου 7 του ν.δ. 1390/1973 για τον τ. ΟΓΑ και της παρ. 1 εδαφ. β΄ του άρθρου 24 του π.δ. 554/1977, όπως προστέθηκε με το άρθρο 7 του π.δ. 276/1982 για το τ. ΤΑΥΤΕΚΩ), επικαλούμενος τη διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 23 του ν. 4529/2018. Μετά την έναρξη ισχύος του άρθρου 23 του ν. 4529/2018 οι ανωτέρω διατάξεις έχουν πάψει να ισχύουν. Όμως σε περίπτωση που άμεσα ή έμμεσα ασφαλισμένος είχε ενταχθεί πριν την έναρξη ισχύος του άρθρου αυτού, δυνάμει των ως άνω, αφορωσών τους ασφαλισμένους του τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ, του τ. ΟΓΑ και του τ. ΤΑΥΤΕΚΩ, ειδικών διατάξεων, σε καθεστώς συνεχιζόμενης θεραπείας, αυτή δεν διακόπτεται, εφόσον με αποφάσεις – γνωματεύσεις των αρμοδίων Υγειονομικών Επιτροπών και ήδη του ΚΕ.Π.Α. εξακολουθεί να υφίσταται η ιατρική αναπηρία για την οποία χορηγήθηκε η παροχή της συνεχιζόμενης θεραπείας.

35. Επί του δεύτερου υποερωτήματος: Η αιτούσα είναι δικαιούχος υγειονομικής περίθαλψης λόγω συνεχιζόμενης θεραπείας, όχι από ίδιο (πρωτότυπο) δικαίωμα (καθώς η επιστηριζόμενη σε αυτό, ασφαλιστική της ικανότητα, είχε λήξει στις 28.02.2017), αλλά ως έμμεσο μέλος (από 03.03.2017 και εφεξής) της οικογένειας του δευτέρου συζύγου της, ιδιότητα η οποία της παρείχε ασφαλιστική ικανότητα έως και την 28.02.2018, άρα και κατά το χρόνο που επήλθε ο ασφαλιστικός κίνδυνος (στις 16.10.2017). Όμως, και μετά την ημερομηνία αυτή, σύμφωνα με την ερμηνεία των διατάξεων που δόθηκε ανωτέρω, η αιτούσα είναι δικαιούχος υγειονομικής περίθαλψης για όσο χρόνο διαρκεί η ασθένειά της, λόγω συνεχιζόμενης θεραπείας, ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι ο άμεσα ασφαλισμένος δεύτερος σύζυγός της, έχει απολέσει από 22.02.2019 τη δική του ασφαλιστική ικανότητα.

36. Επί του τρίτου υποερωτήματος: Το πάσχον εκ γενετής από μακροχρόνια ασθένεια και φέρον ποσοστό αναπηρίας 67% τέκνο, έχει ασφαλιστική

ικανότητα, επιστηριζόμενη στο πρωτότυπο δικαίωμα της μητέρας του (από την άμεση ασφάλισή της, δηλαδή, στο τ. ΙΚΑ-ΕΤΑΜ) και δικαιούται παροχών υγειονομικής περίθαλψης και μετά τη λήξη (ήτοι από 01.03.2017 και εφεξής) της ασφαλιστικής ικανότητας της μητέρας του, λόγω συνεχιζόμενης θεραπείας του, ως τέκνο άμεσα ασφαλισμένου που έχει αναπηρία 67% και άνω (και άρα αδυναμία βιοπορισμού του), σύμφωνα με τις προϋσχύουσες (του άρθρου 22 του ν. 4529/2018, που άρχισε, κατά τα άνω, να ισχύει από 01-03-2018 και στο εξής) διατάξεις της παραγράφου 1 περίπτωσης β' του άρθρου 33 του α.ν. 1846/1951 και της παραγράφου 4 του ίδιου άρθρου, όπως ίσχυαν, σε συνδυασμό με το άρθρο 4α' του Κανονισμού Ασθενείας του ΙΚΑ, όπως ίσχυε. Ενόψει δε, του ότι, η εν λόγω ασφαλιστική ικανότητα παρατάθηκε διαδοχικά, βάσει αποφάσεων των ΚΕΠΑ, από 28.03.2016 έως και 31.10.2028, λόγω «συνεχιζόμενης θεραπείας», θα πρέπει να γίνει δεκτό ότι η ασφαλιστική ικανότητα του εν λόγω τέκνου, δεν είχε διακοπεί από την ως άνω ημερομηνία (01.03.2017), που απώλεσε η μητέρα του, τη δική της (από το πρωτότυπο δικαίωμά της) ασφαλιστική της ικανότητα, αλλά αντιθέτως εξακολουθεί να υφίσταται έως και τη λήξη της κατά τα άνω δοθείσας παράτασής της (31-10-2028), επιστηριζόμενη πάντοτε στο ανωτέρω πρωτότυπο δικαίωμα της μητέρας του (και δη αδιαφόρως εάν η τελευταία, από 03.03.2017 έως και 28.02.2018, απέκτησε ασφαλιστική ικανότητα ως έμμεσα ασφαλισμένη και δη ως μέλος της οικογένειας του δεύτερου συζύγου της).

37. Επί του τέταρτου υποερωτήματος: Το τέκνο δικαιούται να ασφαλισθεί στον ασφαλιστικό φορέα του φυσικού πατέρα του, εφόσον, βεβαίως, αυτός διαθέτει ενεργή ασφαλιστική ικανότητα, όμως, απαιτείται, προς τούτο, η υποβολή στον e-ΕΦΚΑ σχετικής αίτησης του ίδιου του πατέρα του, και πάντως ο ΕΦΚΑ δεν υποχρεούται να αναζητεί αυτεπαγγέλτως τον φυσικό πατέρα του τέκνου, καθώς κάτι τέτοιο δεν προβλέπεται από τις σχετικές διατάξεις.

38. Επί του πέμπτου υποερωτήματος: Στην περίπτωση, κατά την οποία το τέκνο με ποσοστό αναπηρίας 67% και άνω δεν συμβιώνει με τον αδελφό του και ο τελευταίος δεν έχει επωμιστεί το βάρος της συντήρησής του, αυτό δεν μπορεί να θεωρηθεί ως μέλος της οικογένειας του άμεσα ασφαλισμένου αδελφού του και να αποκτήσει έτσι ασφαλιστική ικανότητα για υγειονομική περίθαλψη.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αθήνα, 17-05-2024

Ο Πρόεδρος

Η Εισηγήτρια

Χαράλαμπος Μπρισκόλας
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Ευδοκία Σαφαρή
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.